

Att veta inför nästa års fiskekvotförhandling

Viktiga kvotsättningar: nu avgörs nästa års Östersjöfiske

I augusti presenterade EU-kommissionen [sitt förslag till fiskekvoter för 2022](#). Nu förhandlar länderna inför ministerrådsmötet den 11–12 oktober där nästa års fiskekvoter kommer beslutas.

Kommissionens förslag för Östersjön grundar sig på Internationella Havsforskningsrådet (ICES) råd, och avviker generellt inte från de vetenskapliga rekommendationerna.

I korthet

- Flera av Östersjöns viktigaste kommersiella fiskbestånd närmar sig kritiskt långa nivåer. På det historiskt stora östra torskbeståndet råder nollkvot sedan 2019. Inför nästa år föreslår ICES också nollkvot för lax, västra sillbeståndet samt stora kvotminskningar av torsk i västra beståndet och sill och strömming i centrala Östersjön.
- De vetenskapliga modellerna som ICES behöver tillämpa har visat sig osäkra. Det har bland annat bidragit till att bestånden av sill i centrala Östersjön och torsk i västra Östersjön överskattats kraftigt de senaste åren. Dessutom tar inte modellerna hänsyn till viktiga parametrar som fiskens storleks och åldersstruktur.
- Den svenska regeringen kan agera. Först och främst bör regeringen agera för en mycket restriktiv kvotsättning inför nästa år. Regeringen kan också be kommissionen revidera instruktionen till ICES så att relevant data inkluderas i de vetenskapliga råden.
- Nationellt finns ett parlamentariskt stöd för en utflyttning av trålgränsen för det industriella foderfisket på sill och strömming, från 4 till 12 sjömil. Den åtgärden kan Sverige besluta om nu.
Se länkar för vidare läsning längst ner i dokumentet.

Torsken illa ute

ICES har rekommenderat fiskeförbud för det **östra torskbeståndet** sedan 2019. Trots en kraftig begränsning i fisket, där kommissionen föreslår en bifångstkvot på 595 ton, har situationen för beståndet inte förbättrats. I dag finns inga tecken på att torsken är på väg att återhämta sig.

För västra torskbeståndet har situationen förvärrats avsevärt de senaste åren. I dag ligger beståndet under den kritiska nivån för att det ska kunna återhämta sig (Blim). De vetenskapliga modellerna för västra torsken har visat sig överskatta tillgången på fisk, och trots att forskarna försökt att rätta till detta [menar ICES-forskaren Max Cardinale](#) att vi inte kan vara säkra på om de nya modellerna är korrekta förrän om 2-3 år.

Trots de stora osäkerheterna i rådgivningen och det västra torskbeståndets svaga status föreslår ICES en kvot på maximalt 698 ton.

Stört dykning för sill och strömning

För **sill och strömning i centrala Östersjön** föreslår kommissionen en minskning av kvoterna med 54 procent. Bakgrunden är att storleken på sillbeståndet i centrala Östersjön har överskattats de senaste åren, vilket är ett resultat av osäkra underlag i den vetenskapliga rådgivningen. En underskattning av den naturliga dödligheten tillsammans med felrapportering från fisket har gjort att modellerna visat fel.

För att täcka upp för den vetenskapliga osäkerheten anser [forskare från Stockholms universitet](#) att kvoterna bör sättas 50 procent lägre än den rekommenderade MSY-kvoten, en hållning som BalticWaters2030 delar.

Överskattat sillbestånd

2017 trodde ICES att lekbiomassan i centrala Östersjön låg på 1,3 miljoner ton, men en uppdatering av modellerna i år visade att lekbiomassan aldrig varit så stor. Enligt den reviderade uppskattningen var lekbiomassan 2017 under 600,000 ton. Det ledde till att det pelagiska fisket tog en tredjedel (200,000 ton) av hela sill och strömmingsbeståndet i centrala Östersjön det året. Därefter tillkommer den naturliga dödligheten, exempelvis sjukdomar och den sill och strömning som äts av bland annat säl, skarv och torsk. Nu, fyra år senare, beräknas biomassan av sill och strömning i centrala Östersjön uppgå till 365 000 ton. Nivån är bland de lägsta i historien.

För **sill och strömning i Rigabukten** föreslår kommissionen en höjning av kvoterna med 21 procent jämfört med förra året. Sillbeståndet i Rigabukten verkar relativt väl förvaltat. Exempelvis har Estland och Lettland infört begränsningar i fartygens motorkraft och stängt områden för fiske i lekperioder.

Kvoten för **strömning i Bottniska viken** är mycket högt satt och motsvarar en sjättedel av den beräknade biomassan, samtidigt som [fiskare i norra Sverige vittnat om en tiondel av förväntad fångst](#). Om ministerrådet antar kommissionens förslag kommer nästa års fiske innebära en blygsam minskning av kvoterna med 5 procent jämfört med i år, vilket bör ses i ljuset av att kvoterna för årets fiske höjdes med 81 procent. Fisket är alltså fortsatt på en mycket hög nivå jämfört med de senaste åren. Det intensiva foderfisket i Bottenviken riskerar tillgången på större strömmingar och kan därmed fortsatt bidra till kustfiskets svåra situation.

Bakgrunden till strömmingsbristen i Bottenviken är enligt [SLU Aqua](#) att de vetenskapliga råden inte tar hänsyn till fiskens åldersstruktur eller storlek, trots att det är ett kriterium som är inskrivet i havsmiljödirektivet sedan 2008. [Forskare varnar nu](#) för att kommissionens kvotförslag riskerar att ödelägga artens beståndsstruktur, och [SLU Aqua](#) menar att sänkta kvoter är en säker åtgärd för att återfå den större strömmingen.

Storleken på beståndet av **sill i västra Östersjön** ligger fortfarande under säkra biologiska gränser och forskarna rekommenderar för fjärde året i rad att fångsten i västra Östersjön stoppas. Kommissionens förslag är därför att det riktade fisket stängs och att kvoter begränsas till oundvikliga bifångster.

Skarpsill och rödspätta

För skarpsill och rödspätta föreslår kommissionen en kvot inom det lägre spannet av den vetenskapliga rådgivningen, då de tar hänsyn till hur fångstkvoterna för skarpsill och rödspätta kan påverka torskens och sillens återhämtning. Det är mycket positivt att kommissionen börjat väva in ekosystemansatsen i sina råd, men kvoten för skarpsill är fortfarande hög och bifångst av torsk är oundviklig i fisket efter rödspätta.

Lax

För lax i Östersjön föreslår ICES nollkvot. Kommissionen har ännu inte uttalat sig om kvoter då de vetenskapliga råden var försenade, men konstaterar att EU:s fiskeripolitiska mål inte kan uppnås för alla laxbestånd i älvar om det kommersiella fisket och fritidsfisket med blandade bestånd fortsätter på nuvarande nivåer.

BalticWaters2030s kommentar till kvoterna

Trots att EU-kommissionens kvotförslag för år 2022 ligger nära de vetenskapliga rekommendationerna anser BalticWaters2030 att starkare åtgärder behövs för att långsiktigt skydda fisken i Östersjön. Agerar inte politikerna med stor försiktighet nu riskerar vi att permanenta beståndsnivåer där fisken inte längre kan återhämta sig av egen kraft.

Trots den stora byråkrati som föregår varje års beslut om fiskekvoter anser BalticWaters2030 att systemet har misslyckats med att skydda Östersjöns kommersiella fiskarter, som nu är i olika stadier av kris. Förutom osäkerheter i de vetenskapliga underlagen finns fler anledningar till försiktighet.

- Östersjön har [olika populationer av sill](#), med viktiga genetiska skillnader. Trots det förvaltas strömmingen och sillen i dag som en enda population uppdelat i några få geografiska områden.
- Sill och strömming är födobas i Östersjöns ekosystem, och avgörande för att exempelvis torskbeståndet ska kunna återhämta sig. Andra arter som påverkas av sillens mående är säl, sjöfåglar och den hotade tummlaren. Skulle sillen kollapsa likt torsken kan det leda till stor skada för hela havets ekosystem.

Det finns positiva tecken, till exempel visar kommissionens råd att man börjat se till ekosystemet som helhet, men BalticWaters2030 anser att utfallet fortfarande är otillfredsställande med tanke på situationen för Östersjöns fiskarter.

Viktiga datum

- 8 oktober** Sammanträde i EU-nämnden (samråd inför ministermötet)
- 11-12 oktober** Rådet för jordbruk och fiske (EU:s fiskeministrar sammanträder för att besluta om fiskekvoter för 2022)
- 31 mars 2022** Deadline för regeringsuppdrag om sill ([Läs HaVs pressmeddelande här.](#))

Rekommenderad läsning

[Fiskekvoter föreslagna – Sveriges röst behövs](#) - Östersjöbrief, BalticWaters2030

["En 50-procentig buffert i TAC-besluten skulle kunna bli ett kraftfullt förvaltningsverktyg"](#) - Policy brief, Stockholms universitet

[FAQ om sill och strömning](#) - SLU Aqua

[Forskare: Lyssna på nödropen från kustfiskare](#) - Debattartikel, Svedäng (SU) och Andersson (UU)

["Värna sillen – flytta ut gränsen för trålning"](#) - Debattartikel, Naturskyddsföreningen och BalticWaters2030

[Fem tunga skäl att begränsa sillfisket](#) - Östersjöbrief, BalticWaters2030

[Skattepengar försätter Östersjön i kris](#) - Östersjöbrief, BalticWaters2030

Exempel på relevanta forskare

[Mikaela Bergenius Nord – SLU Aqua/ICES](#) - Förvaltning och beståndsanalys

[Leif Andersson – Uppsala universitet](#) - Olika populationer av sill

[Ulf Bergström – SLU Aqua](#) - Kustekosystem

[Lovisa Wennerström – SLU Aqua](#) - Miljöanalysspecialist

[Henrik Svedäng – Stockholms universitet](#) - Förvaltning och bestånd

[Max Cardinale – SLU Aqua](#) - Beståndsanalys

[Olavi Kaljuste](#) - Förvaltning i Rigabukten

För ytterligare information:

Konrad Stralka
Verkställande direktör
070 750 23 31

Beatrice Rindevall
Omvärldsanalytiker
070 714 81 60